

Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği eğitimi alan öğrencilerin öğrenme stil ve stratejilerinin incelenmesi

Hülya Güllerci (*), Fahriye Oflaz (**)

ÖZET

Bu araştırma, Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği eğitimi alan öğrencilerin öğrenme stil ve stratejilerini ve bunlarla ilişkili olabilecek özellikler ile güdülenme durumunu incelemek amacıyla kesitsel desende planlanmıştır. Araştırma kapsamında 179 öğrenciye ulaşılmıştır. Veri toplama amacıyla Öğrenme Stilleri Envanteri, Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği, Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ve Sosyo-demografik Özellikler Anketi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğrencilerin daha çok özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stiline sahip olduğu, birinci ve ikinci sınıflar arasında öğrenme stilleri açısından farklılık olduğu görülmüştür. Dikkat, bilişi yönetme, anlamlandırma, zihne yerleştirme ve hatırlama stratejisinin "çok az", duyuşsal stratejilerin ve tekrar stratejisinin ise "ara sıra" kullanıldığı belirlenmiştir. Dikkat, anlamlandırma, tekrar ve bilişi yönetme stratejilerini kullanma sıklıklarının açısından ikinci sınıfların daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Ders çalışma planları ile stratejiler arasında bir ilişki olduğu, ekonomik düzeyi düşük olanların anlamlandırma, çok sık kitap okuduğunu belirten öğrencilerin hatırlama, meslek lisesi mezunlarının dikkat stratejisi kullanma sıklıklarının diğerlerinden yüksek olduğu bulunmuştur. Mesleki güdülenme düzeyleri ve alt boyutları ile sınıf, bitirilen lise türü, kitap okuma sıklığı, ders çalışma planı, kardeş sayısı, anne eğitimi arasında anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur. Bu bulgular doğrultusunda öğrencilerin öğrenme stratejileri konusunda farkındalıklarının artırılması, ders içeriklerinin özümseme ve ayırıştırma stillerine uygunluğu konusunda incelenmesi gerektiği önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: *Acil ambulans teknikeri, güdülenme, öğrenme stili, öğrenme stratejisi*

SUMMARY

Evaluation of learning styles and strategies of paramedics students

In this study it was aimed to examine the learning styles and strategies, characteristics that may be related with socio-demographics, and motivational status of paramedics students in a cross-sectional design. In the study 179 students were enrolled. 'Learning styles Inventory', 'General Learning Strategies Evaluation Scale', 'Motivational Resources and Problems Scale' and 'Personal Information Inquiry' were used for data collection. Students were more likely using assimilator and converger learning styles, and there were differences between the first and second grade students with respect to learning styles. It was detected that attention, metacognitive, elaboration, cognitive and memory strategies were used 'rarely', and affective and rehearsal strategies were used 'occasionally' by the students. Second grade students achieved much more points in using attention, elaboration, rehearsal and metacognitive strategies. It was detected that there was a significant relationship between studying plans and strategies, and frequencies of using elaboration strategy, memory strategy and attention strategy were higher in those with lower economic income, in students who read books more frequently and in those who graduated from vocational high schools, respectively. There were significant differences between vocational motivational levels and their sub-groups, and the grade of class, type of high school, frequency of reading, study plan, number of siblings, and educational level of mother. As a result, it is suggested that students need to be noticed about their own learning strategies. The content of the lessons is suggested to be examined according to the compatibility of assimilator and converger learning styles of the students.

Key words: *Paramedics, motivation, learning style, learning strategy*

* GATA Sağlık Astsubay Meslek Yüksek Okulu

**GATA Hemşirelik Yüksek Okulu

Aynı basım isteği: Hülya Güllerci, GATA Sağlık Astsubay Meslek Yüksek Okulu, Etilik-06018, Ankara

E-mail: hulyagullerci@yahoo.com

Makalenin geliş tarihi: 08.04.2010 • **Kabul tarihi:** 28.04.2010

Giriş

Son yıllarda, öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerinde etkin olmaları gerektiği düşüncesi, düşünme ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiği konularını ön plana çıkarmıştır. Bu nedenle de öğrencilerin nasıl düşündükleri ve nasıl öğrendikleri, üzerinde çok durulan konular haline gelmiştir. Konu ile ilgili olarak çoğunlukla öğrencilerin öğrenme stilleri, stratejileri ve güdülenme durumları ve bunları etkileyen faktörlerin incelendiği çalışmalar yapılmaktadır.

Öğrenme stili, bireyin öğrenmeye yönelik eğilimlerini ya da tercihlerini gösteren bir özelliktir ve bireyin öğrenme sürecini denetim altına almasını sağlar. Bireyin baskın bir öğrenme stili olabildiği gibi birden fazla öğrenme stili de olabilmektedir ve bunları kullanma dereceleri değişebilmektedir. Birey kendi öğrenme stilini bildiğinde daha kolay ve daha çabuk öğrenmektedir. Öğretim ortamları öğrencilerin öğrenme stilleri dikkate alınarak tasarlandığında da öğrenme başarısı artmaktadır (1-3).

Öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif olabilmeleri için farklı zekâ türlerine ve öğrenme stillerine uygun olarak hazırlanan ders içi etkinliklerde bilgiyi kendi kendilerine yapılandırmaları gerekir. Bunu yapabilmek için ise öğrenme stratejileri kullanmaları gereklidir. Öğrenme stratejileri, bireyin kendi kendine öğrenmesini kolaylaştıran tekniklerden oluşur ve bilgiyi işleyerek kalıcı biçimde öğrenmeyi sağlar. Bu nedenle öğrencilerin öğrenme stratejilerinin neler olduğu, özellikleri, hangi durumlarda ve niçin kullanmaları gerektiği hakkında bilgilendirilmeleri önemlidir (2,3).

Öğrencilerin öğrenmelerini etkileyen bir diğer faktör ise derse yönelik tutumlarıdır. Başka bir deyişle, bilgi edinmeye istekli olmaları ve güdülenmeleri de öğrenmelerinde etkilidir. Güdülenme (motivasyon), bir şeyi yapmak, bir amaca ulaşmak için istek duyma olarak tanımlanmaktadır. Öğrencilerin öğrenmeye yönelik güdülenme durumunun bilinmesi eğitimciler için önemli bir ipucu sağlar. Araştırma sonuçları, öğ-

rencilerin derslere karşı tutumları ile akademik başarıları arasında bir ilişki olduğunu göstermektedir (3-5).

Çalışmalar incelendiğinde, özellikle sağlık hizmetleri ile ilgili mesleklerin eğitiminde öğrenme stil ve stratejileri ve güdülenme gibi özelliklerin az çalışıldığı görülmektedir. Sağlık mesleklerinin eğitiminde öğrenilecek bilginin insan yaşamıyla doğrudan ilgisi olduğu düşünüldüğünde, öğrencilerin hangi stil ve strateji ile öğrendiklerinin bilinmesi ve güdülenme düzeylerinin incelenmesi bilgilerin kalıcı olmasını sağlamada ve eğitim programlarının iyileştirilmesinde yol gösterici olabilecektir. Özetlenecek olursa, bireylerin nasıl öğrendiği ile ilgili olarak öğrenme stiline ve kendi kendine öğrenmeyi kolaylaştıran yaklaşımlardan olan öğrenme stratejilerinin incelenmesi yeterli öğrenememe, çalışmak istememe, çalışmak isteyip de çalışamama, çok çalışıp da başarılı olamama, yeterli performans gösterememe gibi eğitimcilerin ve öğrencilerin sıklıkla dile getirdikleri sorunların açıklanmasına katkı sağlayacaktır.

Bu araştırma, Ambulans ve Acil Bakım Teknikerliği eğitimi alan öğrencilerin öğrenme stil ve stratejilerinin belirlenmesi ve bunlarla ilişkili olabilecek kişisel özellikler ve güdülenme durumlarını incelemek amacıyla kesitsel desende, tanımlayıcı bir çalışma olarak planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

Araştırma evreni olarak GATA Sağlık Astsubay Meslek Yüksek Okulunda (SAMYO) 2009-2010 eğitim öğretim yılında öğrenim görmekte olan 179 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur.

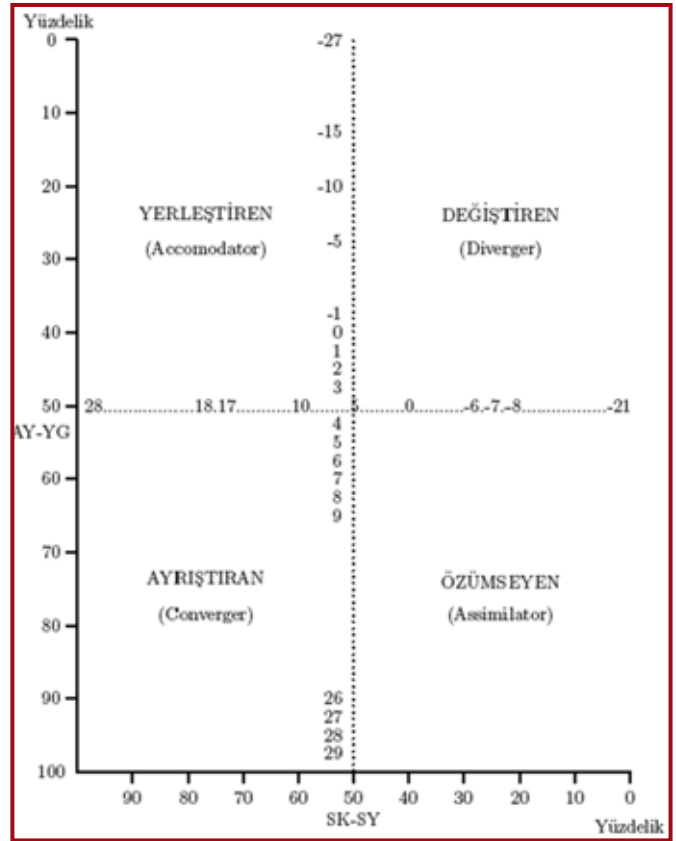
Uygulama aşamasında, öğrencilere araştırma hakkında açıklama yapıldıktan sonra sözlü onamları alınmış olup, anketler ve ölçekler araştırmacı tarafından öğrencilere dağıtılmış ve doldurduktan sonra geri toplanmıştır. Çalışmanın yürütülebilmesi için GATA Etik kurulundan onay alınmıştır.

Veri toplama amacıyla Öğrenme Stilleri Envanteri, Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği, Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği ve Sosyodemografik Özellikler Anketi kullanılmıştır.

Sosyo-demografik Özellikler Anketi: Bu form, öğrencilerin öğrenme stilleri, stratejileri ve güdülenme durumları ile ilişkili olabilecek faktörleri incelemek amacıyla hazırlanmıştır. Formda öğrencilerin yaşı, kardeş sayısı, kaçınıcı çocuk olduğu, oturduğu yer, bitirdiği okul, lisede okuduğu bölüm, haftada çalıştığı ders süresi, anne ve baba eğitim durumu, ekonomik durum gibi özelliklerine ilişkin 18 soru yer almaktadır.

Öğrenme Stilleri Envanteri (ÖSE): Kolb tarafından geliştirilen envanterin Türkçe uyarlamasının geçerlik ve güvenilirlik çalışması Akkoyunlu ve Aşkar tarafın-

dan yapılmıştır. Bu ölçek toplam 12 soru ve her bir soru için 4 ayrı alt maddeden (toplam 48 alt madde) oluşmaktadır. Öğrencilerden her bir soruda yer alan 4 alt maddeden kendisine en uygun gelen seçeneğe 4, en az uygun gelene ise 1 verecek şekilde bir puan vermeleri istenmektedir. Değerlendirme aşamasında her sorunun birinci alt maddeleri somut yaşantı (SY), ikinci alt maddeleri yansıtıcı gözlem (YG), üçüncü alt maddeleri soyut kavramsallaştırma (SK) ve dördüncü alt maddeleri aktif yaşantı (AY) olacak şekilde toplanmaktadır. Hesaplama sonrasında 12 ile 48 arasında bir puan elde edilmektedir. SK'den SY puanı çıkarılarak ve AY'den YG puanı çıkarılarak birleştirilmiş puan elde edildikten sonra (SK-SY, AY-YG) diyagramda iki puanın kesiştiği nokta bireye en uygun öğrenme stili vermektedir (Şekil 1) (6).

Şekil 1. Yaşantısız Öğrenme Kuramı'na göre öğrenme stillerinin yer aldığı boyutlar

Genel Öğrenme Stratejileri Değerlendirme Ölçeği (GÖSDÖ): Bu ölçek öğrencilerin öğrenme stratejilerini belirlemek amacıyla Öztürk tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte, dikkat, tekrar, anlamlandırma, zihne yerleştirme, hatırlama, bilişi yönetme ve duyuşsal stratejiler olmak üzere yedi alt stratejiyi kapsayan 63 davranış maddesi vardır. Her bir davranışın öğrenci tarafından kullanım sıklığını saptamak amacıyla beşli sınıflama ölçeği (Hiç, Çok Az, Ara Sıra, Sıklıkla, Her

Zaman) kullanılmaktadır. Ölçekte toplam puan yoktur, her bir strateji boyutunun ayrı ayrı toplam puanları elde edilmektedir. Öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri; 1.00-1.79 “Hiç”; 1.80-2.59 “Çok az”; 2.60-3.39 “Ara sıra”; 3.40-4.19 “Sıklıkla” ve 4.20-5.00 “Her zaman” aralığına göre puanlanmaktadır (3). Bu çalışmada öğrenme stratejileri ölçeği için Cronbach alpha katsayısı 0.92 olarak hesaplanmıştır.

Güdülenme Kaynakları ve Sorunları Ölçeği (GKSÖ): GKSÖ öğrencilerinin eğitime yönelik güdülenme düzeylerini belirlemek amacıyla Acat ve Köşgeroğlu tarafından geliştirilmiştir. Toplam 24 sorudan oluşan ölçek, içsel, dışsal ve olumsuz güdülenme olmak üzere üç alt ölçek içermektedir. Ölçekte içsel ve dışsal güdülenme alt ölçeklerinin maddelerinde hiç katılmıyorum: 1, katılmıyorum: 2, kararsızım: 3, katılıyorum: 4, kesinlikle katılıyorum: 5 puan verilerek hesaplanır. Olumsuz güdülenme alt ölçeğini oluşturan maddeler ise tersten hesaplanır. Elde edilen üç alt ölçeğin toplam puanlarının ortalaması kişinin “mesleksi öğrenme güdülenme düzeyi” puanını oluşturur. Ölçekteki puanlar 5.00’e yaklaştıkça öğrencilerin önermeye katılım düzeylerinin yüksek, 1.00’e yaklaştıkça ise düşük olduğu kabul edilmiştir (7). Güdülenme ölçeğinin bu çalışma için Cronbach alpha katsayısı 0.83 olarak hesaplanmıştır.

Çalışmada ankette yer alan öğrenci özellikleri ve öğrenme stilleri bağımsız değişken, öğrencilerin öğrenme stratejileri ve güdülenme düzeyleri bağımlı değişkenler olarak ele alınmıştır. Verilerin analizinde frekans analizi, aritmetik ortalama, yüzde, t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA), ki-kare testi ve Kruskal Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi olarak 0.05 belirlenmiştir.

Bulgular

Bu çalışmada yapılan veri analizi sonucunda öğrencilerin özelliklerini gösteren tanımlayıcı bulgular Tablo I, II ve III’de, güdülenme düzeyleri, öğrenme stilleri ve öğrenme stratejileri ile öğrenci özelliklerinin karşılaştırmaları ise Tablo IV, V ve VI’da gösterilmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu (n=100, %55.9) şehir içinde oturmaktadır. Yüzde 52.5’inin 1-2 kardeşine sahip oldukları, annelerin %63.7’ünün, babaların %50.2’sinin ilköğretim mezunu olduğu; annelerin %91.6’sının ev hanımı, babaların %24.6’sının devlet memuru olduğu görülmüştür. Öğrencilerin çoğunluğu (%76.5) ekonomik durumlarını “orta düzey” olarak belirtmişlerdir (Tablo I).

Eğitimle ilgili özelliklerine bakıldığında öğrencilerin %56.4’ü düz lise kaynaklı olup, %57.0’si sözel, %43.0’ü sayısal bölümden mezun olmuştur. Ayrıca,

Tablo I. Öğrencilerin sosyodemografik özelliklerinin dağılımı (n=179)

Sosyodemografik özellik	n	%
Kardeş sayısı		
1-2	94	52.5
3-4	85	47.5
Kaçıncı çocuk		
1	96	53.6
2	45	25.1
3 ve üzeri	38	21.3
Anne eğitimi		
Okur-yazar değil	10	5.6
Okur-yazar	12	6.7
İlköğretim	114	63.7
Lise	39	21.8
Üniversite/yüksekokul	4	2.2
Baba eğitimi		
Okur-yazar değil	7	3.9
Okur-yazar	2	1.1
İlköğretim	90	50.2
Lise	36	20.1
Üniversite/yüksekokul	44	24.7
Ekonomik düzey		
Düşük	37	20.7
Orta	137	76.5
Yüksek	5	2.8

Tablo II. Öğrencilerin eğitimle ilgili özelliklerinin dağılımı (n=179)

Özellik	n	%
Sınıf		
1.Sınıf	100	55.9
2.Sınıf	79	44.1
Bitirdiği okul		
Düz lise	101	56.4
Anadolu Lisesi/Süper lise	53	29.6
Meslek lisesi	25	14.0
Lisede okunan bölüm		
Sayısal	77	43.0
Sözel	102	57.0
Haftada çalıştıkları ortalama ders saati		
1-6 saat	59	33.0
7-10 saat	42	23.5
11-20 saat	54	30.1
21 saat ve üzeri	24	13.4
Ders çalışma zamanlarını planlama şekli		
Her gün düzenli olarak ders çalışırım	74	41.3
Boş zamanlarımda tümünde ders çalışırım	61	34.1
Sınavdan önceki gün sadece sınav için ders çalışırım	44	24.6
Öğrenme stilleri		
Özümseyen	68	38.0
Ayrıştıran	67	37.4
Değiştiren	32	17.9
Yerleştiren	12	6.7

Tablo III. Öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri

Genel öğrenme stratejileri	$\bar{X}$	Standart sapma	Minimum	Maksimum
Dikkat stratejisi	2.11	0.55	1.00	3.67
Bilişi yönetme stratejisi	2.16	0.66	1.00	3.83
Anlamlandırma stratejisi	2.29	0.62	1.00	4.11
Zihne yerleştirme stratejisi	2.48	0.63	1.00	4.00
Hatırlama stratejisi	2.16	0.64	1.00	4.00
Duyuşsal stratejiler	3.03	0.61	1.00	4.18
Tekrar stratejisi	2.61	0.66	1.11	4.89

%23.5'inin haftada ortalama 7-10 saat, %30.1'inin 11-20 saat, %41.3'ünün her gün düzenli olarak, %34.1'inin ise boş zamanlarının tümünde ders çalıştığı, %24.6'sının ise sınavdan önceki gün sınav için ders çalıştığı belirlenmiştir. Öğrencilerin %38.0'inin özümseyen, %37.4'ünün ayarıştıran, %17.9'unun değiştiren, %6.7'sinin ise yerleştiren öğrenme stiline sahip olduğu saptanmıştır (Tablo II). Öğrencilerin genel olarak dikkat, bilişi yönetme, anlamlandırma, zihne yerleştirme ve hatırlama stratejisini "çok az", duyuşsal ve tekrar stratejisini "ara sıra" kullandıkları görölmüştür (Tablo III).

Tablo IV'de güdülenme durumları ile karşılaştırıldığında istatistiksel anlamlılık bulunan öğrenci özellikleri gösterilmiştir. Sınıf değişkeni ile güdülenme

düzeyleri karşılaştırıldığında, dışsal, içsel ve mesleki güdülenme düzeyi aşıısından 1. ve 2. sınıflar arasında farklılık olduğu, birinci sınıfların güdülenme düzeylerinin 2. sınıflardan daha yüksek olduğu görölmüştür ($p<0.05$). Dışsal ve içsel güdülenme aşıısından meslek lisesi mezunları ile anadolu ve düz lise mezunları arasında; olumsuz güdülenme aşıısından düz lise ve anadolu lisesi mezunları arasında ve mesleki güdülenme düzeyi aşıısından ise meslek lisesi ve anadolu lisesi mezunları arasında farklılık olduğu görölmüştür. İçsel ve dışsal güdülenme alanları ile kitap okuma sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görölmüştür. Bu farklılık çok sık kitap okuyorum diyenlerle hiç okumuyorum diyenlerin puanları arasındadır. Ders çalışma planları ile güdülenme

Tablo IV. Öğrencilere ilişkin özelliklerin güdülenme düzeyleri ile karşılaştırılması

Özellikler	Güdülenme puanları			
	Dışsal $\bar{X}\pm SS^*$	İçsel $\bar{X}\pm SS^*$	Olumsuz $\bar{X}\pm SS^*$	Mesleki öğrenme güdüsü $\bar{X}\pm SS^*$
Sınıf				
1	4.44±0.51	4.33±0.51	3.92±0.66	4.23±0.40
2	4.17±0.56	3.82±0.61	4.10±0.60	4.03±0.43
**t ve p değerleri	3.301 0.001	5.930 0.001	-1.937 0.054	3.069 0.002
Lise türü				
Düz lise	4.36±0.49	4.17±0.60	3.86±0.67	4.13±0.41
Anadolu lisesi	4.40±0.51	4.15±0.54	4.24±0.56	4.26±0.41
Meslek lisesi	3.97±0.71	3.75±0.70	4.05±0.55	3.92±0.43
***F ve p değerleri	6.113 0.003	5.184 0.006	6.209 0.002	5.611 0.004
Ders çalışma zamanı				
Her gün	4.37±0.50	4.27±0.46	4.10±0.60	4.25±0.39
Boş zamanlarda	4.46±0.46	4.29±0.51	3.97±0.67	4.24±0.37
Sınavdan önce#	4.03±0.65	3.58±0.61	3.86±0.66	3.82±0.40
***F ve p değerleri	9.291 0.001	27.707 0.001	2.034 0.134	19.019 0.001
Kitap okuma sıklığı				
Çok sık	4.00±0.68#	3.38±0.71#	4.06±0.44	3.81±0.35#
Sıklıkla	4.28±0.53	4.12±0.57	4.10±0.71	4.17±0.42
Bazen	4.35±0.48	4.14±0.55	3.96±0.63	4.15±0.38
Nadiren	4.27±0.66	4.15±0.68	3.89±0.56	4.10±0.49
Hiçbir zaman	4.87±0.15#	4.51±0.37	4.25±1.00	4.54±0.45#
*** χ^2 ve p değerleri	10.733 0.030	14.399 0.006	5.232 0.264	12.483 0.014

*: Değerler ortalama±standart sapma olarak verilmiştir, **: Student t-testi ile, ***: ANOVA testi ile, ****: Kruskal Wallis varyans analizi ile, #: Tukey testi ile

Tablo V. Öğrencilerin sınıflarına göre öğrenme stillerinin karşılaştırılması

Sınıf	Yerleştiren		Değiştiren		Ayrıştıran		Özümseyen		x ²	p
	n	%*	n	%*	n	%*	n	%*		
1. sınıf	6	6.0	18	18.0	47	47.0	29	29.0	10.532	0.015
2. sınıf	6	7.6	14	17.7	20	25.3	39	49.4		
Toplam	12	6.7	32	17.9	67	37.4	68	38.0		

*: Satır yüzdesi alınmıştır

düzeyleri karşılaştırıldığında, dışsal, içsel ve mesleki güdülenme açısından “sınavdan önceki gün çalışıyorum” diyenler diğer gruplardan farklı görünmektedir. Öğrenme stilleri, lisede okunan bölüm (sayısal/sözel), oturulan yer, baba eğitimi, baba/anne mesleği, ekonomik düzey ile mesleki güdülenme düzeyi ve alt ölçekleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0.05$).

Kardeş sayısı ile güdülenme düzeyleri karşılaştırıldığında, içsel güdülenme düzeyleri ile kardeş sayıları arasında farklılık olduğu görülmüştür ($F=3.996$, $p=0.009$). Tukey testi ile bakıldığında 4 ve üzeri kardeş sayısı olanların ($\bar{X}=4.53\pm 0.47$) içsel güdü ortalamalarının bir ve iki kardeş olanların ortalamalarından ($\bar{X}=4.03\pm 0.62$; $\bar{X}=4.09\pm 0.60$) anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca anne eğitimi ile içsel güdülenme düzeyi arasında da anlamlı bir farklılık görülmüştür ($F=2.902$, $p=0.015$). Bu farklılık okuyamaz olmayanlarla ($\bar{X}=4.42\pm 0.42$), ortaokul mezunu olanlar ($\bar{X}=4.06\pm 0.59$) arasındadır.

Öğrenme stilleri açısından 1. ve 2. sınıf arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Tablo V). Birinci sınıftaki öğrencilerin yarıya yakını ayrıştıran öğrenme stilini kullanırken, ikinci sınıfta-

ki öğrencilerin yarıya yakınının özümseyen öğrenme stilini kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin özellikleri ile öğrenme stilleri karşılaştırıldığında oturulan yer, ekonomik durum, anne-baba eğitimi ve meslekleri, kardeş sayısı, bitirdiği lise türü ve bölümü, ders çalışma saatleri, planı ve kitap okuma durumu ve güdülenme düzeyleri ile stil türleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir ($p>0.05$).

Öğrencilerin zihne yerleştirme, hatırlama, duyuşsal stratejilerini kullanma sıklıklarının, sınıf değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı; dikkat, anlamlandırma, tekrar ve bilişi yönetme stratejilerini kullanma sıklıklarında ise 1. ve 2. sınıflar arasında anlamlı düzeyde farklılık olduğu tespit edilmiştir. İkinci sınıf öğrencilerinin bu alt ölçeklerde genel olarak daha yüksek puan aldığı görülmektedir ($p<0.05$). Meslek lisesi mezunlarının dikkat strateji puanı, düz lise ve anadolu lisesi mezunlarından yüksek bulunmuştur ($p<0.05$). Sınavdan önce çalıştığını belirten öğrencilerin duyuşsal strateji hariç diğer strateji alanlarındaki puanları anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo VI).

Ekonomik düzeyi yüksek ($\bar{X}=1.72\pm 0.55$) ve düşük ($\bar{X}=2.46\pm 0.69$) olanlar arasında anlamlandırma

Tablo VI. Öğrencilerin özellikleri ile öğrenme stratejileri puanlarının karşılaştırılması

Özellikler	Öğrenme stratejileri							
	Dikkat $\bar{X}\pm SD^*$	Tekrar $\bar{X}\pm SD^*$	Anlamlandırma $\bar{X}\pm SD^*$	Zihne yerleştirme $\bar{X}\pm SD^*$	Bilişi yönetme $\bar{X}\pm SD^*$	Duyuşsal $\bar{X}\pm SD^*$	Hatırlama $\bar{X}\pm SD^*$	
Sınıf								
1	1.96 ± 0.51	2.44 ± 0.56	2.16 ± 0.58	2.44 ± 0.61	2.04 ± 0.65	3.03 ± 0.59	2.12 ± 0.62	
2	2.31 ± 0.55	2.82 ± 0.72	2.45 ± 0.63	2.55 ± 0.65	2.31 ± 0.64	3.03 ± 0.63	2.22 ± 0.67	
**t ve p değerleri	-4.394 0.001	-3.952 0.001	-3.187 0.002	1.160 0.248	-2.786 0.006	-0.047 0.963	-1.085 0.280	
Lise türü								
Düz lise	2.03 ± 0.52	2.58 ± 0.66	2.27 ± 0.62	2.48 ± 0.63	2.13 ± 0.69	3.03 ± 0.62	2.21 ± 0.67	
Anadolu lisesi	2.08 ± 0.56	2.57 ± 0.63	2.20 ± 0.64	2.44 ± 0.60	2.15 ± 0.59	3.05 ± 0.66	2.00 ± 0.59	
Meslek lisesi#	2.48 ± 0.52	2.82 ± 0.71	2.55 ± 0.51	2.62 ± 0.68	2.28 ± 0.67	3.01 ± 0.47	2.32 ± 0.57	
***F ve p değerleri	6.182 0.001	1.405 0.059	2.868 0.059	0.753 0.473	0.523 0.594	0.038 0.962	2.849 0.061	
Ders çalışma zamanı								
Her gün	1.98 ± 0.49	2.54 ± 0.63	2.22 ± 0.62	2.43 ± 0.58	2.11 ± 0.65	3.07 ± 0.62	2.07 ± 0.57	
Boş zamanlarda	2.01 ± 0.51	2.46 ± 0.58	2.15 ± 0.64	2.39 ± 0.63	2.02 ± 0.66	3.09 ± 0.66	2.11 ± 0.65	
Sınavdan önce#	2.45 ± 0.58	2.94 ± 0.70	2.62 ± 0.51	2.71 ± 0.66	2.42 ± 0.61	2.42 ± 0.47	2.38 ± 0.71	
***F ve p değerleri	12.677 0.001	8.072 0.001	8.895 0.001	4.053 0.019	5.188 0.006	2.011 0.137	3.387 0.036	

*: Değerler ortalama±standart sapma olarak verilmiştir, **: Student t-testi ile, ***: ANOVA testi ile, #: Tukey testi ile

stratejisi açısından farklılık bulunmuştur ($F=3.618$, $p=0.029$). Kitap okuma sıklığı açısından incelendiğinde “hiç kitap okumuyorum” seçeneğini işaretleyenlerin hatırlama stratejisi puanları diğer gruptan farklı bulunmuştur ($F=3.960$, $p=0.004$). Bu farklılığın “hiç okumuyorum” diyen grup ile ($\bar{X}=1.38\pm 0.45$) “çok sık okuyorum” diyen grup ($\bar{X}=2.31\pm 0.46$) arasında olduğu gözlenmiştir. Lisede okunan bölüm, anne/baba eğitimi ve mesleği, oturduğu yer, kardeş sayısı, yakın arkadaş sayısı ve öğrenme stilleri ile öğrenme stratejisi alt ölçekleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tartışma

Elde edilen bulgulara göre araştırma kapsamındaki öğrencilerin çoğunlukla ayrıştırıcı ve özümseyen öğrenme stiline sahip olduğu belirlenmiştir. Birinci sınıftaki öğrencilerin yarıya yakınının *ayrıştırıcı*, ikinci sınıftaki öğrencilerin yarıya yakını ise *özümseyen* öğrenme stili kullanmaktadır.

Ayrıştırıcı öğrenme stili, soyut kavramsallaştırma ile aktif deneyim öğrenme yollarının bileşenidir ve düşünerek ve yaparak öğrenmenin tercih edildiğini gösterir. Özümseyen öğrenme stili ise soyut kavramsallaştırma ile yansıtıcı gözlem öğrenme yollarının bileşenidir ve öğrencilerin dinleyerek ve izleyerek öğrenmeyi tercih ettikleri anlamını taşımaktadır (6,8,9). Ayrıştırıcı öğrenme stiline sahip öğrencilerin öğrenmede tercih ettikleri aktiviteler, kişisel projeler, öğrenci sunuları, alan çalışmaları, laboratuvar, durum çalışmaları ve simülasyonlar iken, özümseyen öğrenme stiline sahip öğrenciler ders anlatma, notlar, projeler, model yapma, teorik okumalar, makaleler, bilgisayar destekli eğitim aktivitelerini tercih etmektedir (2).

Ülkemizde yapılan çalışmalar incelendiğinde daha çok özümseme ve ayrıştırıcı öğrenme stiline kullanılmakta olduğu görülmektedir (2,6,10-12). Gürpınar (13) ve Koşan (14) tıp fakültesi öğrencilerinin de özümseyen ve ayrıştırıcı öğrenme stili tercih ettiğini belirtmişlerdir. Araştırmanın bulguları çalışmaya katılan öğrencilerin daha çok soyut kavramsallaştırma yolunu kullandıklarını, birinci sınıfların düşünerek ve yaparak, 2. sınıfların ise dinleyerek ve izleyerek öğrendiklerini göstermektedir.

Bu çalışmaya katılan öğrencilerin yansıtıcı gözlem ve aktif deneyimi içeren somut yaşantı öğrenme yollarının bileşeni olan değiştiren ve yerleştiren öğrenme stili daha az tercih ettikleri görülmüştür. Bu bulgu, öğrencilerin çoğunun öğrenim yaşantısında somuttan çok soyut kavramsallaştırmalarla desteklenen dinleme, gözlemleme ve bizzat yapma yaşantıları ile daha iyi öğrenebileceklerine işaret etmektedir. Bununla birlikte az sayıda olmakla beraber somut

yaşantı ile öğrenen öğrencilere de fırsat tanınması önemlidir. Öğrenme konuları ve konular ile ilgili soruların her dört alana da hitap edecek şekilde hazırlanması gerekir. Aksi durumda öğrenme tam olarak gerçekleşmemekte ve akademik başarının ölçülmesi de doğru sonuçlar vermeyebilmektedir (15).

Bu çalışmada bir ve ikinci sınıflar arasında farklılık, iki sınıftaki müfredat içeriklerindeki farklılıktan kaynaklanmış olabilir. Birinci sınıflarda müfredat çoğunlukla teorik bilgiyi ve yoğun ders yükünü (33 saat/hafta) içerirken, ikinci sınıf haftalık 23 saat teorik bilgi yanında, haftada üç gün (15 saat) hastanenin değişik kliniklerinde uygulama içermektedir. Ayrıştırıcı öğrenme stili kullanan öğrencilerin güçlü öğrenme yollarına baktığımızda, düşünerek öğrenme, fikirlerin mantıksal analizleri, sistematik planlama, tümden gelim yöntemiyle düşünmedir. Öğrenme için tercih edilen ortamlar ise, teorik okumalar, tek başına çalışma ve açık ve iyi yapılandırılmış fikir sunumları gelmektedir. Bunun yanında, özümseyen öğrenme stili kullanan öğrencilerin güçlü öğrenme yolları, yaparak öğrenme, risk alma, dışadönüklük, yaptıklarının sonucunu görmek istemedir. Öğrenme ortamları, geri bildirim alma ve uygulama, küçük grup tartışmaları, projeler ve kişisel öğrenme aktiviteleri ve pratik uygulamalardır (3,8,13). Bu özellikler okulun müfredatı ile uyumaktadır. Her iki sınıf arasında bulunan farklılık, bu seçimin eğitimcinin kullandığı ya da eğitim sırasında kullanılan baskın öğretim stiline göre değişiklik göstermesi ile açıklanabilir (8,16,17).

Bu çalışmanın bulgularını destekler şekilde, bazı çalışmalarda kardeş durumu ve farklı eğitim geçmişine sahip olma gibi (lise türü ve bölümü, dil eğitimleri v.b.) özellikler ile öğrenme stilleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı belirtilmektedir (11,18,19). Bununla birlikte, öğrencilerin mezun oldukları alan, yaşadıkları yer, anne-baba meslekleri ve anne-baba eğitimi, ekonomik durum ve ders çalışma zamanına göre öğrenme stillerinin farklılık gösterdiğini ortaya koyan çalışmalar da vardır (19).

Çalışmada incelenmiş olan ve öğrenmeyi etkilediği düşünülen diğer bir özellik de öğrenme stratejileridir. Her öğrencinin kendine özgü öğrenme stratejisi vardır. Öğrenciler bu stratejileri kendi yaşantıları yoluyla deneme yanılma ile ya da başkalarının yardımıyla öğrenirler. Bireylerin akademik başarıları kendi öğrenme yollarının farkında olmaları, yani öğrenme stratejilerini kullanmalarıyla ilişkilendirilmektedir (2,20-23). Yapılan çalışmalarda farklı eğitim kurumlarında olan öğrencilerin farklı stratejileri kullandıkları göze çarpmaktadır. Örneğin eğitim fakültelerinden birinde tekrar stratejisi sık kullanılırken, başka bir eğitim fakültesinde aynı stratejinin az kullanıldığı gibi sonuçlar

elde edilmiştir (2,3,24-26). Bu çalışmada genel olarak öğrencilerin strateji kullanma sıklığı oldukça düşük olmakla beraber, puan ortalaması bakımından en yüksek puanlar duyuşsal strateji ve tekrar stratejisinde, en az ise dikkat stratejisinde toplanmıştır. Öğrencinin öğrenme sırasında dikkatini toplaması ve sürdürmesi, konsantre olması, kaygıyı azaltması, zamanını etkili kullanması, motivasyonunu sağlaması ve sürdürmesi için kullandığı stratejiler duyuşsal stratejilerdir. Tekrar stratejisi ise konuyu sesli olarak ve önemli kısımları zihinde tekrarlama, yazılı metnin tümünü veya önemli cümlelerini aynen yazma ve not alma, önemli kısımların altını çizme ve metni aynen ezberleme gibi taktikleri içeren, ders çalışmak için daha fazla zaman gerektiren aktiviteleri içerir (5). Dikkat stratejisi de, başlık, alt başlık, şekil ve grafikleri gözden geçirme, soruları inceleme yoluyla önemli kısımları ayırt etme, işaret koyma, soru oluşturma ve metin kenarına not alma gibi taktiklerin kullanımını içermektedir (3).

Dikkat stratejisinin düşük, duyuşsal stratejinin yüksek puan almış olması öğrencinin dersin içeriğinden çok kaygı yaratan etkenlerin ortadan kaldırılmasına yönelik çaba sarf ettiğini ve dolayısıyla derslere dikkatin az olduğunu ve bunu da tekrar stratejisini biraz daha fazla kullanarak telafi etmeye çalıştığına işaret ediyor gibi görünmektedir. Bu nedenle öğrencilerde öğrenme ortamını olumsuz etkileyen ve kaygı yaratan faktörlerin araştırılarak bunlarla baş etmeleri konusunda destek sağlanması ve bilişsel stratejilerin öğretilmesi, akademik ve mesleki başarı açısından önemli görünmektedir. Öğrencilerin, öğrenme stratejilerini "az" kullanma sebeplerinin araştırılması, ders içeriklerinin stratejilerden hangilerini daha fazla desteklediği ve bunun öğrenme stilleri ile uyumluluğu gelecek çalışmaların konusu olabilir.

Bu çalışmanın bulgularına göre meslek lisesi kaynaklı olan öğrencilerin dikkat strateji puanı, düz lise ve anadolu lisesi mezunlarından yüksek bulunmuştur. Diğer stratejilerde farklılık görülmemiştir. Bu bulgu meslek lisesi mezunlarının konulara hazır oluşluğu ve öğrencilerin dikkat stratejisi becerilerinin daha gelişmiş olması ile ilgili olabilir. Bazı çalışmalarda da bu bulguyu destekler şekilde meslek liseleri ve diğer liseler arasında öğrenme stratejileri açısından farklılık olduğu gösterilmiştir (27). Ayrıca sınavdan önce çalıştığını belirten öğrencilerin duyuşsal strateji hariç tüm strateji alanlarında diğerlerinden daha yüksek puan almaları bu öğrencilerin kaygı düzeyinin az olduğuna işaret etmektedir.

Bu çalışmada ekonomik düzeyi yüksek olanların anlamlandırma stratejisini kullanma sıklığı ekonomik düzeyini düşük olarak belirten öğrencilerden daha düşüktür. Anlamlandırma stratejilerini kullanan-

lar, bilgi birimleri arasında ilişki kurarak öğrenmeyi amaçladıkları yeni bilgiyi, daha önce öğrendikleri ve uzun süreli belleklerinde var olan bilgilerle bütünleştirerek, anlam yükleyerek öğrenirler. Bu ilişkilendirmeyi yaparlarken, öğrenciler anlamlandırmayı sağlayan zihinsel imgeler ya da sözel yapılar, cümleler kullanırlar. Çok sık kitap okuduğunu belirten öğrencilerin hatırlama stratejisini kullanma sıklığının daha yüksek olması kitap okumanın bilgiyi algılama ve işlemlemeye dönük etkinlikleri kolaylaştırıyor olması ile açıklanabilir. Hatırlama, bilginin uzun süreli bellekte ne kadar iyi kodlandığına ve ne kadar çok bilgi ile ilişkilendirildiğine bağlıdır. Öğrencinin bilgiyi uzun süreli bellekte depolarken imgelem, benzetme, hatırlatıcılar v.b. gibi taktikler kullanması bilginin geri getirilmesine yardımcı olmaktadır (3).

Bu çalışmada öğrenme stilleri, lisede okunan bölüm, anne-baba eğitimi, oturduğu yer ve anne-baba mesleği, hobiler, kardeş ve yakın arkadaş sayısı ile öğrenme stratejileri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Öğrencilerin öğrenme stilleri ile stratejileri arasında anlamlı bir farklılık bulunmama nedeni öğrenme stratejisi kullanım sıklığının tüm alt alanlarda düşük düzeyde olması olabilir. Bu çalışmanın aksine Arsal ve Özen öğrenme biçimi tercihleri ile öğrenme stratejileri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuştur. Özellikle bilişsel stratejilerle düşünsel öğrenme tipi arasında pozitif yönlü, güçlü bir ilişki olduğu vurgulanmıştır (20).

Öğrencinin kendi kendine öğrenmesinde eğitimcilerin rehberlik etmesi önemlidir. Eğitimcinin sınıf içerisinde öğrencilerin öğrenme stratejileri kullanımını konusunda rehber olması, konuların hedeflerine uygun olan öğretme stratejilerini kullanarak rol-modeli olması, öğrenmenin öğretmen merkezlilikten çıkarılıp öğrenci merkezli olarak aktif öğrenmeye dönüştürülmesi ve konu hakkında farkındalığın artması gerekmektedir (20).

Güdü, öğrencilerin davranışlarına yön veren bir faktördür (5). Bu çalışmada öğrencilerin özellikleri ile güdü düzeyleri karşılaştırıldığında birinci sınıfların dışsal, içsel ve mesleki öğrenme güdülenmesi düzeyinin ikinci sınıflardan daha yüksek olduğu bulunmuştur (Tablo IV). Bu bulgu öğrencilerin öğrenimlerine daha istekli olarak başladıklarını işaret etmektedir. Gençay da benzer şekilde beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon düzeylerini incelediği çalışmasında, birinci sınıf puanlarını dördüncü sınıf puanlarından yüksek bulmuştur (28). Eğitimcilerin ders konularını yoğun olarak vermeleri, fazla ayrıntıya inmemeleri, ezberle yönelik öğretim tarzları ve öğrencilerin çalışmaları gereken derslerin yoğunluğu, ders çalışma

ve öğrenme isteğini azaltmaya neden olabilmektedir. Bu nedenle ikinci sınıflardaki güdü düşüklüğünün bireysel nedenleri yanında, eğitim ortamı ile ilgili nedenleri de incelenmelidir.

Bu çalışmada mezun olunan lise türü ile güdü düzeyi arasında farklılık olduğu görülmüştür. Meslek lisesi mezunlarının içsel, dışsal ve mesleki öğrenme güdülenmesi düzeyi genel olarak düşüktür ve olumsuz güdü puanları ise Anadolu lisesi mezunlarında daha yüksektir. İçsel nedenler, öğrenciden kaynaklı özellikleri içerirken, dışsal nedenler eğitim durumları, okul programını, olumsuz güdülenme ise okul olanakları gibi unsurları içermektedir (29). Anadolu lisesinden gelen öğrencilerin gelecekle ilgili beklentilerinin yüksek olması ve buldukları ortamla bu beklentilerin uymaması, olumsuz güdü puanlarının yüksek olmasına neden olabilir. Meslek lisesi mezunlarının mesleki öğrenme güdülenmesi düzeyinin düşük olmasına nedenlerinin farklı araştırma yöntemleri ile incelenmesi önemlidir.

Ders çalışma planları ile güdülenme düzeyleri karşılaştırıldığında, dışsal, içsel ve mesleki öğrenme güdülenmesi açısından sınavdan önceki gün çalıştığını belirten öğrencilerin güdülenme düzeyleri diğer öğrencilerden anlamlı derecede daha düşük bulunmuştur. Bununla birlikte, öğrenme stilleri, lisede okunan bölüm, oturulan yer, baba eğitimi, baba/anne mesleği, ekonomik düzey ile mesleki öğrenme güdülenmesi düzeyi ve alt ölçekleri arasında anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Dörtten fazla kardeşi olanların içsel güdü ortalamaları bir-iki kardeş olanların ortalamalarından anlamlı derecede daha yüksek bulunmuştur. Çok çocuklu ailelerde ebeveyn tarafından çocuğa ayrılan zamanın daha az olabilmesi ya da kardeşler arası olumlu rekabetin bu sonuçlara neden olduğu öngörülebilmektedir.

Bu çalışmanın bulguları SAMYO öğrencilerinin öğrenme stilleri, kullandıkları stratejiler ve güdülenme düzeyleri ile bunlarla ilişkili olabilecek faktörlere ışık tutmaktadır. Öğrencilerin daha çok özümseyen ve ayırıştırıcı öğrenme stiline sahip olduğu, öğrenme stratejilerini az kullandıkları ve güdülenme düzeylerinin ise orta düzeyde olduğu görülmüştür. Öğrenme stil, strateji ve güdülenme düzeyleri arasında bir ilişki görülmemiştir. Genel olarak bu üç özelliğin sınıflar arasında farklılık gösterdiği bulunmuştur. Birinci sınıflar ayırıştırıcı, ikinci sınıflar özümseyen öğrenme stili kullanmaktadır. İkinci sınıfların öğrenme stratejilerini kullanma sıklığı birinci sınıflardan daha yüksektir. Birinci sınıfların içsel, dışsal ve mesleki güdülenme düzeyi ikinci sınıflardan daha yüksektir. Bireylerin öğrenmede başarılı olmaları kendi bilişsel süreçlerinin bilincine varabilmesi ile olanaklıdır. Bu kapsamda da

bireylerin kendi öğrenme stillerini bilmesi ve öğrenme stratejileri geliştirmesi önemlidir. İyi bir öğretim, öğrencilere nasıl öğreneceklerini, güdülenmelerini nasıl sağlayacaklarını da öğretmeyi içermektedir. Bu çalışma bir okulda yürütülmüştür ve bu yüzden sonuçların genellebilirliği sınırlıdır. Mesleki eğitimde bu faktörlerin etkisini inceleyecek daha fazla çalışmaya gereksinim olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Temel A. Öğrenme stillerinizi belirleyin. Eğitim Bilim Dergisi 2002; 48: 6-9.
2. Güven M. Öğrenme stilleri ile öğrenme stratejileri arasındaki ilişki. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir, 2004.
3. Karakış Ö. Bazı yükseköğretim kurumlarında farklı öğrenme stillerine sahip olan öğrencilerin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeyleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bolu, 2006.
4. Güven B. İlköğretim öğrencilerinin öğrenme stilleri, tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi 2008; 12: 35-54.
5. Tay B. Sosyal bilgiler ders kitaplarında öğrenme stratejileri. Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi 2005; 6: 209-225.
6. Aşkar P, Akkoyunlu B. Kolb Öğrenme Stili Envanteri. Eğitim ve Bilim 1993; 87: 37-47.
7. Acat MB, Köşgeroğlu N. Güdülenme kaynakları ve sorunları ölçeği. Anadolu Psikiyatri Dergisi 2006; 7: 204-210.
8. Koçak T. İlköğretim 6. 7. 8. Sınıf öğrencilerinin öğrenme stilleri ve akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gaziantep, 2007.
9. Gencil İE. Öğrenme stilleri, deneysel öğrenme kuramına dayalı eğitim, tutum ve sosyal bilgiler program hedeflerine erişim düzeyi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir, 2006.
10. Kılıç E. Baskın öğrenme stiline öğrenme etkinlikleri tercihi ve akademik başarıya etkisi. Eğitim Bilimleri ve Uygulama 2002; 1: 1-15.
11. Gürsoy T. Öğretmen adaylarının öğrenme stillerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın, 2008.
12. Çaycı B, Ünal E. Sınıf öğretmeni adaylarının sahip oldukları öğrenme stillerini çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi 2007; 7: 1-16.
13. Gürpınar. E. Tıp Fakültesi öğrencilerinin öğrenme stillerine göre probleme dayalı öğrenim ve klasik eğitimden duydukları memnuniyet ve akademik başarıları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Antalya, 2009.
14. Koşan A. Tıp eğitiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımında öğrenci öz değerlendirme becerilerinin değerlendirilmesi-Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, 2007.

15. Babadoğan C. Öğretim Stili Odaklı Ders Tasarımı Geliştirme. (Erişim tarihi: 16.10.2009) <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/147/babadoğan.htm>
16. Kaya H, Akçin E. Öğrenme biçemleri/stilleri ve hemşirelik eğitimi. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi 2002; 6: 1-5.
17. Evans C, Harkins MJ, Young JD. Exploring teaching styles and cognitive styles: evidence from school teachers in Canada. North Am J Psychol 2008; 10: 567-582.
18. Oral B. Ortaöğretim öğrencilerinin öğrenme stillerinin belirlenmesi. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 2003; 35: 418-435.
19. Çalışır ES. Manisa Sınıf Öğretmenliği programında kullanılan öğretim yöntemlerinin öğrenme stillerine uygunluğunun değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi. Manisa, 2008.
20. Arsal Z, Özen R. Sınıf öğretmeni adaylarının öğrenme stratejileri ve öğrenme biçimi tercihlerinin incelenmesi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2007; 7: 151-164.
21. Baykan Z, Nacar M, Mazıcıoğlu M. Öğrenme stratejilerinin öğrenci başarısına etkisi. Erciyes Tıp Dergisi 2007; 29: 220-227.
22. Toy Ö. Biyoloji dersinde kullanılan öğrenme stratejileri ve başarı güdüsü arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir, 2007.
23. Uyar M. Eğitim Fakültesi öğrencilerinin ders çalışmada öğrenme stratejileri kullanım sıklığının ve akademik başarılarının karşılaştırılmalı olarak incelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Isparta, 2008.
24. Yüksel S, Koşar E. Eğitim fakültesi öğrencilerinin ders çalışırken kullandıkları öğrenme stratejileri. Çağdaş Eğitim Dergisi 2001; 278: 29-36.
25. Hamurcu H. Okulöncesi Öğretmen adaylarının kullandıkları öğrenme stratejileri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2002; 23: 127-134.
26. Çağlayan HS, şirin EF, Yıldız Ö. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencilerinin genel öğrenme stratejilerini kullanma düzeylerinin bazı değerışkenlere göre incelenmesi. TSA 2008; 12: 2.
27. Özdemir Ö. Lise öğrencilerinin kullandıkları öğrenme stratejileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir, 2004.
28. Gençay ÖA, Gençay S. Beden eğitimi ve spor yüksekokulları öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon düzeylerinin bazı değerışkenler açasından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2007; 17: 241-253.
29. Sarıyer S. Anadolu Lisesi 9. sınıf öğrencilerinin İngilizce öğreniminde güdülenmelerine olumsuz etki eden faktörler ve öğretmenlerin kullandıkları güdülenme stratejileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla, 2008.